

Kitba ta' Emmanuel Zammit

Restawratur

Il-Pittur Tusè Busuttill

Dan li sejjer nghid f'dan l-artiklu dwar il-pittur Żejtuni Tusè Busuttill, sirt nafu minn fomm stess, li għalkemm bejni u bejnu kien hemm qabza kbira fl-età konna hbieb kbar. Hu kien is-surmast u

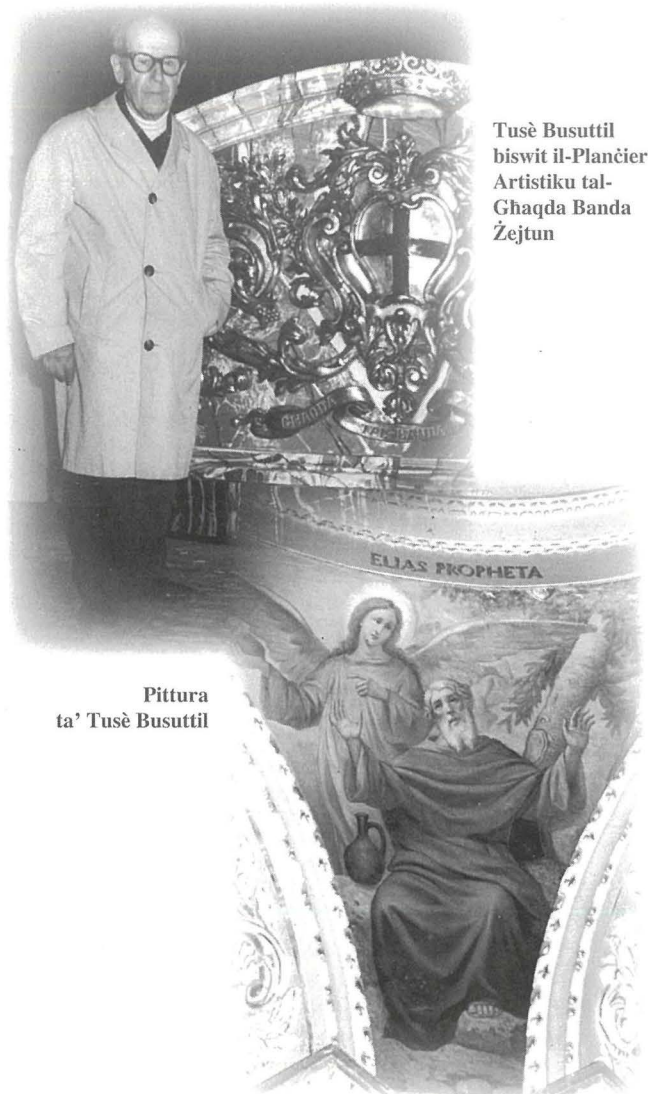
jien l-istudent. Nista' nghid bi pjaċir tiegħi li tghallimt minjiera ta' tagħlim u pariri siewja li swewli hafna aktar 'l quddiem fil-karriera tiegħi ta restawratur.

Il-pittur Tusè Busuttill twieled iż-Żejtun fit-3 ta' Jannar 1912 iben Giovanni u Marija xebba Caruana. Kellu erba' hutu ohra u l-ġibda lejn il-pittura minn età żgħira ġieghlet lil missieru jharreġ lil ibnu f'dan il-qasam artistiku, u jafdah taht it-tagħlim ta' Mastru Manuel Xuereb surmast tad-disinn mill-Birgu. Taht Xuereb it-tfajjel Tusè tharreġ sew fid-disinn dekorattiv tant li mill-ewwel werax kien se isarraf f'dan il-qasam.

Minn taht idejn is-surmast Manuel Xuereb Tusè għadda taht idejn il-Pittur Żebbugi Lazzru Pisani li dik il-habta kien qed jahdem il-pittura tal-volta (is-saqaf tal-Knisja Parrokkjali tan-Nadur Ghawdex) għen lil Pisani fi twaħhil u l-irtokk tal-pittura go l-istess Knisja. Tusè dejjem kien isemmili din l-esperjenza. Minn taht idejn Lazzru Pisani, Tusè tghallem hafna u hafna tant li dejjem qies lil Pisani bhala wiehed mill-aqwa surmastrijiet tiegħu. Wara dan il-perjodu ż-żagħżuġ Tusè Busuttill għadda biex jibda l-istudji tiegħu ġewwa Ruma.

F'Ruma Tusè studja f'Accademia delle Belle Arte' u l-akkademja Inġliża fejn iltaqa' mal-artisti ċelebri Malti Antonio Sciortino. Sciortino induna bit-talenti artistici li kien jipposedi Tusè u żammu bhala wiehed mill-aħjar studenti li kellu. F'Ruma Tusè studja l-arti figurattiva u hawn kiseb bosta unuri tant li bosta professuri Taljani bhal Battaglia, Corumaldi u Galinberti tawh marki sbieħ għax-xogħlijiet tiegħu. Fiż-żmien li Tusè kien Ruma faqqet il-gwerra u għalhekk wara erba' snin f'Ruma Tusè haseb biex jirritorna Malta mal-istudenti l-ohra Maltin li kienu jistudjaw hemm.

Lura Malta, issa li kien fetax l-istudji tiegħu Tusè beda jahseb għall-futur artistiku tiegħu. Mimli entużjażmu għax-xogħol beda jahdem fuq it-teknika tal-akwarell (watercolours) xogħol li mill-bidu nett tiegħu ġablu suċċess. Tusè kien jirrakontali kemm kien ipinġi xeni marittimi u ta' pajsagġi li hu kien ikun ikkumissjonat għalihom anke min nies barranin b'mod speċjali Inġliżi. Fosthom nies prominenti bhal Lady Bonham Carter il-mara tal-gvernatur. Anke Maltin xtaqu li jakkwistaw xi

Tusè Busuttill biswit il-Plancier Artistiku tal-Għaqda Banda Żejtun

Pittura ta' Tusè Busuttill

biċċa mix-xogħol tiegħu fosthom il-Prim Imhalled Sir Arturo Mercieċa, L-Imhalled Camilleri u tant ohrajn. Tusè kien ukoll ritrattista tajjeb hafna.

F'dan il-perjodu Tusè impenja ruhu bhala restawratur tal-pittura maċ-ċivil u hawn beda jġib esperjenza wara l-ohra. Esperjenza li dejjem kien isemmi hi x-xogħol kbir ta' restawr li kien involut fih fejn kienu ġew salvati l-affreski tal-palazz presidenzjali ġewwa l-Belt. Fis-snin tal-gwerra fiż-żmien meta skont kliemu stess anke l-karta kienet skarsa tant li affresk biex jikkosolidaw il-kulur ġew miksija bil-karti tal-biljetti tal-lottu. Fil-qasam tar-restawr Tusè werax hila u abilità kbira tant li bosta drabi l-intervent f'waqthom mir-restawraturi ta' qabel kellhom ikunu biex stajna nsalvaw u ngawdu dak li għandna illum.

L-ewwel xogħol tiegħu f'dik li hi pittura ġewwa

Kurċifiss fil-knisja ta' San Girgor Sliema

Madonna tal-Karmnu

Portrait - Kollezjoni privata

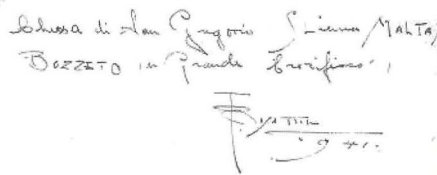

San Frangisk Saverju

San Ġuzepp

Studju Figurattiv

Il-Firma ta' Tusè Busuttil

knejjes hemm il-pittura tas-saqaf tal-Knisja tas-Sannat gewwa Ghawdex. Hadem dan ix-xogħol meta kellu 23 sena. Pinga sett ta' nkwatri fis-saqaf jirraprezentaw il-hajja u l-martirju ta' Santa Margerita flimkien ma' sett ta' figuri ta' nisa verġni u martri għal bejn it-twieqi tal-istess knisja.

Minn xogħol għal iehor. Il-karriera artistika tiegħu komplet billi ġie kkummissjonat mill-Arċisqof Monsinjor Mawro Caruana biex ipiġi l-kurċifiss għal fuq l-artal maġġur għall-Knisja ta' San Girgor gewwa ta' Sliema. Xogħol li fi kliem Tusè stess kien jikkunsidrah wiehed mill-isbah xogħlijiet li hadem issa kien imiss lil rahal twelidu iż-Żejtun. Hawn Tusè beda biex pinga l-koppla maestuża li żzejjen it-tempju tagħna wara dan komplja fejn ġie kkummissjonat ipiġi l-volta kollha tal-knisja b'xeni mill-hajja tal-patrana tagħna Sta. Katarina V.M. Fejn kien jidħol xogħol fil-knisja taż-Żejtun Tusè kien jirrakuntali haġa b'haġa kif saret, li impossibli li niktibha kollha.

Minn knisja għal ohra parrokkjali beda jahdem ukoll f'kappelli kunventi eċċ. Insibu x-xogħlijiet tiegħu f'Marsaxlokk, Hal Ghaxaq, Ta' Sliema, Haż-Żabbar u tant ohra. Imma jekk beda bil-pittura fil-knejjes tagħna xejn anqas ma rridu ninsew insemmu x-xogħol li Tusè Busuttil hadem fil-qasam tad-dekorazzjoni.

Bhala dekorazzjoni tas-swali bħal dik li tinsab fil-Berġa ta' Aragona u dik li tinsab fil-Forti Sant'Anġlu fil-Birgu Dan barra d-dekorazzjoni u d-disinn li harġu mil-lapes tiegħu, ddisinji ta bradelli ventartali, tabernakli triehi u tant hwejjeg ohra li harġu mill-idejn artistici tiegħu. Wahda mill-opri li Tusè baqa' magħruf għalih hi l-bradella tal-vara titolari ta' Sant Elena ta' Birkirkara li ġiet esegwita fuq id-disinn tiegħu u li għaliha kien rebah konkors Nazzjonali.

Forsi il-pittur Tusè Busuttil issiġilla il-hila artistika tiegħu billi fir-rahall tagħna hallielna żewġ opri kbar il-planċieri artistici taż-żewġ każini mużikali tagħna. Għall-Banda Beland, minn id Tusè hareġ id-disinn tad-dekorazzjoni flimkien mal-iskultura tal-planċier artistiku.

Għall-Banda Żejtun wara li l-imghallem żejtuni iehor Manwel Caruana ha hsieb l-istruttura tal-planċier artistiku, Tusè inghata l-inkarigu biex jesegwixxi d-disinn tad-dekorazzjoni tiegħu. Illum il-paletta bil-kuluri bil-pinzell jistrieħ fuqa m'ghadiex tiġi maqbuda, ghax il-pittur tagħna telaqha wahedha tistrieħ bħalma strah hu nhar is-6 ta' Jannar 1994. Tusè Busuttil hallielna wirt artistiku kbir. Hu habb lil rahal twelidu u onorah bil-hila artistika tiegħu. Ahna wlied dan ir-rahall nwiegħdu li nghożzu u napprezaw dak li hallewlna ta' qabilna għal għieh ir-rahall tagħna iż-Żejtun.